

Για να πετύχουν τα προγράμματα χρειάζονται δύο

Πέμπτη 31 Μαΐου 2018
Liberal.gr

Με το ενδιαφέρον της διαπραγμάτευσης να μετατοπίζεται στο σκέλος της αναδιάρθρωσης του χρέους και με τη συνεχιζόμενη παρουσία του ΔΝΤ στο ελληνικό πρόγραμμα να έχει τεθεί εκ νέου εν αμφιβόλω, οι εκτιμήσεις της Μιράντας Ξαφά (Senior Scholar, Centre for International Governance Innovation) για την πορεία της χώρας έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα.

Άλλωστε, ως πρώην στέλεχος του ΔΝΤ, γνωρίζει όσο λίγοι τον τρόπο με τον οποίο σκέπτονται οι άνθρωποι του Ταμείου, τις αναπτυξιακές προοπτικές της Ελλάδας, αλλά και τα εμπόδια εκείνα που όλα αυτά τα χρόνια μας εμποδίζουν να γυρίσουμε σελίδα.

Συνέντευξη στην Μαριάννα Σκυλακάκη

- Πώς εξηγείτε την απαισιοδοξία του ΔΝΤ όσον αφορά τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας;

Η γήρανση του πληθυσμού συνεπάγεται μείωση του εργατικού δυναμικού κατά περίπου 30% την περίοδο 2020-2060. Αυτή η τάση, σε συνδυασμό με την ιστορικά χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας και το βεβαρημένο ιστορικό εφαρμογής μεταρρυθμίσεων στην Ελλάδα, δυσχεραίνει την επίτευξη θετικών ρυθμών ανάπτυξης. Αν οι επενδύσεις και η απασχόληση δεν αυξηθούν σημαντικά, είναι ορατός ο κίνδυνος η οικονομία να περιέλθει σε μια μακροχρόνια ισορροπία χαμηλής ανάπτυξης.

- Γιατί, στην περίπτωση του ελληνικού προγράμματος, το ΔΝΤ απέτυχε να έχει τα ίδια καλά αποτελέσματα που έφερε η συμμετοχή του σε προγράμματα στήριξης άλλων χωρών;

Όπως το τάνγκο, έτσι και τα προγράμματα σταθεροποίησης θέλουν δύο για να πετύχουν: ένα καλοσχεδιασμένο πρόγραμμα και μία κυβέρνηση πρόθυμη και ικανή να το εφαρμόσει. Στην Ελλάδα, όλες οι μνημονιακές κυβερνήσεις εφάρμοσαν ελλιπώς τόσο το διαρθρωτικό όσο και το δημοσιονομικό του σκέλος.

Στον όγδοο χρόνο μνημονίων, ακόμη συζητάμε το άνοιγμα των αγορών προς όφελος των καταναλωτών και της διεθνούς ανταγωνιστικότητας. Ακόμη πασχίζουμε να ξεκινήσουμε μεγάλες επενδύσεις, όπως το Ελληνικό, να ολοκληρώσουμε τις ιδιωτικοποιήσεις και να αναδιαρθρώσουμε την αγορά ενέργειας.

Στο δημοσιονομικό σκέλος, η προσαρμογή πραγματοποιήθηκε με τον χειρότερο τρόπο. Η φορολογία αυξήθηκε για να συντηρήσει ένα αναποτελεσματικό πελατειακό

κράτος, αντίθετα με τις παραινέσεις του ΔΝΤ για περικοπές δαπανών. Ως αποτέλεσμα, η δημοσιονομική ανισορροπία μεταφέρθηκε στον ιδιωτικό τομέα, με τους μισούς φορολογούμενους να αδυνατούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους και τα μισά δάνεια στις τράπεζες να είναι κόκκινα.

Αν το πρόγραμμα απέτυχε, αυτό οφείλεται στην κακή και ελλιπή εφαρμογή του και όχι στον σχεδιασμό του.

- Θα μπορούσε ο ESM να αναλάβει επιτυχώς και εξ ολοκλήρου τον εποπτικό ρόλο που είχαν οι θεσμοί κατά την επόμενη περίοδο; Τι είναι αυτό που καθιστά το ΔΝΤ καταλληλότερο επόπτη από φορείς όπως η Κομισιόν;

Κανένας περιφερειακός θεσμός δεν είναι ικανός, κατά τη γνώμη μου, να υποκαταστήσει έναν παγκόσμιο οργανισμό όπως το ΔΝΤ, που έχει μεγάλη εμπειρία σε οικονομικές κρίσεις, βρίσκεται σε επαφή με σχεδόν όλες τις χώρες του κόσμου και είναι σε προνομιακή θέση να προβλέψει διεθνείς οικονομικές εξελίξεις.

Τα κατ' εξοχήν χαρακτηριστικά που καθιστούν το ΔΝΤ καταλληλότερο επόπτη είναι η τεχνογνωσία και η ανεξαρτησία από πολιτικές πιέσεις, από τις οποίες η Κομισιόν δεν μοιάζει απαλλαγμένη. Βλέπουμε με πόση ευκολία κλείνουν οι αξιολογήσεις όταν οι Ευρωπαίοι θέλουν να τελειώνουν με το ελληνικό πρόγραμμα, αλλά και με πόση ευκολία κρίνουν το ελληνικό χρέος βιώσιμο όταν το ΔΝΤ διαφωνεί τεκμηριωμένα.

- Πώς στοιχειοθετείται η επιμονή του ΔΝΤ στη βιωσιμότητα του χρέους ως προϋπόθεση συμμετοχής του σ' ένα πρόγραμμα στήριξης;

Το ΔΝΤ δεν επιτρέπεται να δανείζει σε χώρες με μη βιώσιμο χρέος, ούτε καν μέσω προληπτικής γραμμής στήριξης, για να αποτραπεί το ενδεχόμενο να κατασπαταληθούν οι πόροι του Ταμείου χρηματοδοτώντας την αποπληρωμή χρέους που τελικά θα πρέπει να αναδιαρθρωθεί.

Κατά γενική παραδοχή, ο ορισμός της βιωσιμότητας δεν βασίζεται πλέον τόσο στον λόγο χρέους/ΑΕΠ όσο στην ικανότητα της χώρας να το εξυπηρετεί. Στην περίπτωση της Ελλάδας, στόχος είναι η δαπάνη εξυπηρέτησης του χρέους να μην υπερβαίνει το 15% του ΑΕΠ ετησίως μεσοπρόθεσμα και 20% μακροπρόθεσμα. Όμως είναι δύσκολο να προσδιοριστεί η ελάφρυνση χρέους που απαιτείται για να παραμείνουμε κάτω από αυτά τα ποσοστά. Εκεί μπαίνει το λεγόμενο «γαλλικό κλειδί» που προσαρμόζει τα χρεολύσια στο ρυθμό ανάπτυξης.

Ενώ όλα αυτά είναι ευρέως αποδεκτά, η ελάφρυνση καθυστερεί, διότι μία μερίδα πιστωτών θέλει να τη συνδέσει με τη συνέχιση των μεταρρυθμίσεων και των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, καθιστώντας δύσκολη την πιστοποίηση της βιωσιμότητας. Αυτό είναι το κόστος της έλλειψης αξιοπιστίας της ελληνικής κυβέρνησης, που χρειάζεται το «καρότο» της ελάφρυνσης για να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις.

- Πώς θα συμβουλευάτε τον νέο υπουργό Οικονομικών της Γερμανίας να χειριστεί την περίπτωση της Ελλάδας;

Δεν αδικώ τον κ. Σολτς για την επιμονή του να συνδέσει -τουλάχιστον εν μέρει- την ελάφρυνση χρέους με τις μεταρρυθμίσεις και τη δημοσιονομική πειθαρχία. Δηλώσεις ανώτατων κυβερνητικών στελεχών ότι μετά τη λήξη του προγράμματος η κυβέρνηση «θα έχει τα κλειδιά του Χρηματοκιβωτίου» (Τσίπρας), «θα ανοίξουν οι κάνουλες» (Φλαμπουράρης), ενώ η περικοπή συντάξεων το 2019 ενδέχεται να ματαιωθεί (Φωτίου) δεν βοηθούν την αξιοπιστία των δεσμεύσεων για πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% μέχρι και το 2022 και ταχεία μείωση της ανεργίας. Η επίτευξή τους είναι όμως απαραίτητη τόσο για να σταθεί στα πόδια της η οικονομία όσο και για να πάρουν πίσω τα δανεικά οι πιστωτές.

- Πέρα από το ηθικό σκέλος της υπόθεσης Γεωργίου, έχει αντίκτυπο ο τρόπος που αντιμετωπίζεται ο πρώην επικεφαλής της ΕΛΣΤΑΤ από τη Δικαιοσύνη και τον πολιτικό κόσμο στο πώς βλέπουν την Ελλάδα οι αγορές;

Όσοι νόμιζαν ότι ο μύθος των εύκολων λύσεων κατέρρευσε με το τρίτο μνημόνιο που υπέγραψε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, κάνουν λάθος! Το αντιμνημονιακό κατεστημένο επιμένει ότι η προσφυγή στα μνημόνια δεν ήταν αποτέλεσμα του δημοσιονομικού εκτροχιασμού, αλλά του «φουσκώματος» του ελλείμματος του 2009 από τον κ. Γεωργίου! Ελπίζει έτσι να μεταθέσει σε μη πολιτικά πρόσωπα την ευθύνη για την καταστροφή που προκάλεσε η πελατειακή διαχείριση της εξουσίας.

Είναι αξιοθρήνητη η κατάντια του ανώτατου δικαστηρίου της χώρας, που αναιρεί ξανά και ξανά τα αθωωτικά βουλεύματα υπέρ του κ. Γεωργίου με πολιτικά υποκινούμενες διαδικασίες. Η αβελτηρία του πολιτικού συστήματος και η ανευθυνότητα μερικών δικαστών κάνουν τεράστια ζημιά στην αξιοπιστία της χώρας, άρα και στο επιτόκιο που ζητούν οι αγορές για να μας δανείσουν. Η ζημιά θα γίνει αισθητή τώρα που η χώρα θα προσπαθήσει να χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από αυτές.

Όλα τα προγράμματα σταθεροποίησης και όλοι οι προϋπολογισμοί του κράτους βασίζονται στη μεθοδολογία της Eurostat που πρώτος εισήγαγε ο κ. Γεωργίου. Εκείνοι που τον κατηγορούν δεν έχουν μπορέσει να εξηγήσουν γιατί αυτή συνεχίζει να χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα, αν πράγματι είναι λανθασμένη!

****Η συνέντευξη δημοσιεύτηκε στον Φιλελεύθερο στις 30 Μαΐου.***